

A sed & vniuersarum gētium vnus ac verus sit Deus, mentibus sanctorum Prophetarum & Apostolorum quàm penitissimè infixæ, indeq; illos, tanquam ex diuite quadam vena, nō solūm quæ vnus ac veri omnium Dei gloriam, per vniuersum Orbem illustrandum, contra quarumuis gentium idololatriam, ideoq; & gentium vocationem & Ecclesiam contra Iudaici zeli furorem, sed & quæ omnium piorum salutem cōtra quosuis impiorum conatus, concernunt, quàm copiosissimè hausisse. Sit & nobis consolationi hæc particula contra improbissimam. Turcorum tyrannidem, quorū princeps ea rapitur infania, vt solus cupiat esse excelsus super omnem terram. Non dubitemus futurū, vt hanc gloriam suam Deus ita sit vindicaturus, vt manifestissimum fiat, ipsum solum vniuersæ terræ dominari. Deinde, etiam si peccatis nostris exigentibus, tyrannidi Turcorum subiciamur, & in quasuis regiones abducamur: facillimum tamen fuerit Deo nostro, vbiuis gentium nos tueri, cum ipse solus sit excelsus, ac Dominus super omnem terram.

PSALMVS LXXXIII.

AD PRÆCINENDVM SVPER TORCVLARIBVS.
filiorum Core, Psalmus.

ARGVMENTVM HVIVS PSALMI.

Habet hic Psalmus orationem Dauidis ad Deum, qua seruentissimum cordis sui, quod erga tabernaculū Dei absens habebat, desiderium exprimit. Videtur autē exprimere affectus cordis sui pientissimus rex, quibus erga tabernaculum Dei absens estuabat, cum esset à Sion improbitate filij sui Absalom pulsus. Versu namq; septimo Sionis meminit, dicens: Videtur Deus deorum in Sion. vnde apparet, tum temporis, cum hic Psalmus componeretur, tabernaculum Dei fuisse in Sion. 2. Sam. 13.

Dispositio Psalmi.

Sunt autem quatuor huius Psalmi partes. 1. In prima, versib. 1. 2. & 3. aperit pius rex desiderium cordis sui, quo erga tabernaculum Dei absens flagrabat. 2. In secunda, vers. 4. 5. 6. & 7. felices predicat eos, quibus dabatur in tabernaculo Dei comparere. 3. In tertia, vers. 8. 9. 10. & 11. gratiam & misericordiam Dei implorat: simulq; precationis huius rationem subiungit. 4. In quarta, versu vltimo, Psalmum insigni epiphonemate concludit, quo felicitatem eorum, qui in Deum sperant, predicat.

PRIMA PARS.

B *Q*uam amabilia sunt tabernacula tua Domine exercituum? VERS. I.
2. Concupiscit ac deperit anima mea atria Domini, cor meum, & caro mea gestiunt ad Deum viuum.
3. Etiam passer inuenit domicilium, & hirundo nidum sibi, vbi reponat pullos suos, altaria tua Domine exercituum: rex meus & Deus meus.

Etiam passer.] Græc. & vulg. Lat. Etenim passer inuenit sibi domum, & turtur nidum. Hieron. Et quis nidum sibi. Aquila sic: Etenim auicula inuenit sibi domum, & passer nidum sibi.

Prima hac Psalmi parte vehementiam desiderij sui, quo ardentissimè erga tabernaculum Dei flagrabat, declarat: 1. primūm in eo quod illa vocat אהבה: id est, amabilia. 2. Deinde, quod non tantūm dicit, Amabilia sunt: sed cum admirationis affectu, Quam amabilia sunt, &c. Sic enim solemus in rebus vellaudandis, vel vituperandis, cum id quod de illis animo sentimus, ore satis exprimere nequimus, cum admiratione quadam in huiusmodi loquutionem erumpere, vt dicamus: Quàm perniciosa res bellum? Quàm est forte charitatis vinculum? Quàm bonus Deus, his qui recto sunt corde? Quàm acerba est memoria tua mors, homini habenti pacem? Sic pius rex cum tabernaculi Dei desiderio flagraret, deq; illo noctes atq; dies intentissimè cogitaret, nec haberet, quibus verbis affectus cordis sui exprimeret, in hanc vocem prorupit, dicens: Quàm amabilia sunt tabernacula tua Domine? 3. Tertiò, quod non simpliciter dicit, Concupiscit atria Domini: sed: Anima mea, inquit, concupiscit, nec cū modo aliquo concupiscit: sed ita, vt deperiat atria Domini. Dicuntur autem rem aliquā deperire, qui tam vehementi sunt desiderio accensi, vt vi illius profus consumi videantur, nisi voti compotes euadant. Deinde, Cor meum, inquit, & caro mea gestiunt ad Deum viuum. Per carnem intelligit & linguam, & manus, & pedes. Totum se dicit desiderio atriorum Domini accensum, & anima & corde & carne ad illa gestire, Vocat autem aram Dei, Deum, more Scripturæ: qua de re vide Num. 10. Viuum addit, ad contemptum deorum gentium, qui lapides erant & ligna. 4. Quartò, ad eundem affectum pertinet, quod infelicem se in eo deplorat, quod interea dum ipse desiderio tabernaculi Dei absens tabescit, passeribus & hirundinibus tanta erat illius copia vt non solūm liberè circa illud volitarent, tectisq; illius, quoties lubebat, infiderent, sed & sub illis nidificarent etiā, ac pullos suos reponerent. Qd. Vtinam vel passerum sorte potiri daretur, qui dum ego à tabernaculo Dei excludor, etiam nidos suos sub tectis illius reponunt. Oportet omnino intentissimum fuisse pij regis desiderium erga tabernaculum Dei, quod illi passerum & hirundinum in mentem venit, qui nidos suos sub tectis illius collocabant.

Primo loco expendendum est ingenium pij regis, quo ille debeat esse animo erga domum Dei. Pius Dauid urbem reliquerat insignem, regni sui sedem: & tamen huius nulla habita mentione totus flagrat tabernacula Dei desiderio. Quem dabis mihi principem nostri seculi, qui regno pulsus, non magis æstuet urbium, aulæ, hortorum ac venationum, quàm domus Dei desiderio?

Ee 3

Non

LECTIO
Vers. 3.
EXPLANATIO.

Psal. 72.
Eccles. 14.

OBSER. I.